

lehetne kívágni beszédeiből. Az idős Tisza rideg és praktikus eszejárása és szónoki készsége mértföldekre esett Szvorényi költészettanától. Az ifjabb Tisza a legcsodálatosabb jelenség. Mert benne egy vulkán égett és beszédei soha sem hasonlítottak csak egy jó tűzijátékhoz sem. Komor, pragmatikus, hideg volt s csak ritkán tört elő izzó lelkéből egy lávaömlés.

Mezei Ernő a maga szerényebb terepnumán oly mértékben volt költő is, hogy meggyőződésének becses ércből kovácsolt mondatait föl tudta ékesíteni gyönggyel, ékkővel, annyival, amennyi nem vette el, hanem gyarapította a szövege, az érc fényét és értékét.

Itt járunk ketten, még mindig a munka mezején, egy új világ töretlen útjain egy elmúlt világ öreg vándorai.

KOHNER ADOLF báró

Irta: HEGEDÜS LORÁNT.

kedves egyéniségében varázsos, az igazi grand seigneurnek, a szívbeli jóbarátnak alakját ha színpadra vinném, báró Kohner Adolfról mintáznám azt. Az a nemes szerénység, amely áthatja lényét, tudja csak eltakarni a rendkívüli értékeket, amelyeket ő magában hordoz. Igaz hazafiságával sohasem dicsekszik, de vér szerint adta példáját, amikor egyetlen fiát, Károlyt, elküldte a világháboruba és az a magyar hazáért ott elesett. Soha nem hallotta senki, hogy báró Kohner Adolf közgazdasági nézeteivel tolakodott volna. Ugyszólván úgy kell kicsalni belőle nyilatkozatait, amelyekben mindig a leszűrt bölcsesség, amelyet szívjósága táplál, nyilatkozik meg. Akár a Vegyészeti Gyárak közgyűlésén elnököl, akár a Pesti Lloyd Társulat valamely ünnepélyes gyűlését vezeti, akár a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatóságában szólal meg: amit mond, egy széleskörű elmének felülkerekedése a szűk korlátokon; a közgazdaság örök törvényeinek felismerése a napi élet kicsinyes eseményein keresztül, a tiszta liberalizmus, amely soha nem lehet el mély hit és az emberiség jövőjébe vetett bizalom nélkül, — ezek nyilatkoznak meg nála. De ő nemcsak gyáros, hanem elsőrangú bankár is és így bankkérdésekben is egy Kohner-vélemény mindig döntő lehet. Ha hozzáteszem, hogy mindazok, akik a magyar mezőgazdaság felvirágoztatása terén végzett munkáját ismerik, a legnagyobb elragadtatással szólnak arról a példátlan odaadásról, amellyel nagy hivatását a magyar ugaron is betölti, azt mondhatom, hogy báró Kohner Adolf ideálisan egyesíti magában a nagy földbirtokost a nagy gyárossal és a kitűnő kereskedővel és bankárral.

Van báró Kohner Adolf egyéniségében valami a renaissance

embereiből, mert a közgazdaságot úgy szereti, mint a művészetet. Azt hiszem, titokban bankot, gyárat és mezőgazdasági ipart mind valami nagyértékű festménynek tekint, melyet már művészi okból is pártolni kell, mert hiszen ő lelke mélyén művész és legjobban képei között találja magát. Ez a vonása a grand seigneurnek oly lelki készség, melyet megtanulni nem lehet; kétségtelenül egy régi kultúra eredménye, de biztos az is, hogy éppen ez az a típus, amelyre Magyarországon legnagyobb szükség van. Ha még hozzáteszem azt a gyengéd jótékonyságot, amely sohasem kiabál, akkor azt hiszem eléggé kiemeltem, hogy mi barátai miért ragaszkodunk annyira hozzá, miért tartjuk örömmel, ha együtt lehetünk vele és miért hisszük azt, hogy benne az ország egyik leghűbb és leghasznosabb fiát tiszteli. Az ő munkásságának egyaránt hű lenyomatai a vegyi gyárak, a mezőgazdasági ipar felvirágoztatása, de azok az emberlelkek is, akiket a festészet és a zene terén az ő nemesen rajongó lelke segített meg, hogy a legmagasabb kultúrának művelői legyenek.

Életem egyik nagy eredményének tartom, hogy báró Kohner Adolfot igaz barátaim közé sorolhatom.

Budapest, 1928. szeptember hó.

VÉSZI JÓZSEF

Irta: BÓNITZ FERENC nyugalmazott miniszteri tanácsos, volt sajtófőnök.

Vészi Józseffel egészen rendes úton ismerkedtem meg. A bíróság előtt, a főtárgyalási teremben és ami különösen emlékeztetessé teszi előttem az esetet: a legnagyobb magyar bíró, Zsitvay Leó elnöklete alatt. Én alperes voltam, Vészi József a felperes és viszont: felperes voltam, Vészi József pedig az alperes. Harmincöt évvel ezelőtt volt, a gyászos emlékű egyházpolitikai harcok idején, amelyek nemcsak a parlament két házában dultak, hanem fokozott elkeseredéssel a sajtóban is, anélkül, hogy valami különös dicsőséggel jártak volna a győztes szabadelvű pártra vagy valami megsemmisítő hatással lettek volna a koncentrikus támadások középpontjára: a katolikus egyházra.

Szóval ebben a borús időben történt. Én akkor még kezdő „klerikális” újságíró voltam és Zichy Nándor gróf lapját, a „Fejérmegyei Naplót” szerkesztettem, Vészi József ellenben már régi, edzett „zsidó liberális” újságíró volt és, ha jól emlékszem, a liberális „Budapesti Naplót” főszerkesztette. Egy-kettőre kitört köztünk a polémia, a csipkedés és egy-kettőre kész volt közöttünk a kölcsönös sajtóper „becsületsértés” címén. A főtárgyalás, mint mondtam, a néhai Zsitvay Leó elnöklete alatt zajlott le és természetesen kölcsönös felmentéssel végződött. Ez azt jelentette Zsitvay Leó bölcs megállapítása szerint, hogy ha újságírók a Gefecht izgalmában a szokottnál élesebben tűznek is össze, az még nem jelenti a küzdő felek becsü-